

KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARSTW ROLNYCH W POLSCE NA TLE INNYCH KRAJÓW UE W LATACH 2002–2007

Radosław Lewandowski

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Streszczenie. Liczba, wielkość i struktura gospodarstw rolnych w Polsce różni się zasadniczo na tle sektorów rolnych w pozostałych państwach Unii Europejskiej. Dostępne dane wskazują, że pozycja ekonomiczna gospodarstw rolnych w kraju po 2004 roku nie poprawiła się w istotny sposób. Działalność rolnicza stanowi główne źródło utrzymania dla zaledwie 25% z nich. Jednocześnie polskie gospodarstwa charakteryzują się relatywnie niską wydajnością nakładów pracy. Liczne i słabe ekonomicznie podmioty rolne mają ograniczone możliwości konkurowania na rynku. Stąd też koniecznym jest większe ukierunkowanie polityki rolnej w Polsce na podnoszenie efektywności produkcji. Istotną jest również kwestia zapewnienia miejsca pracy dla osób odchodzących z rolnictwa. W przeciwnym razie gospodarstwa będą skazane na kosztowną pomoc socjalną, która utrwałać będzie postawy wyczekujące i roszczeniowe wśród wiejskiej społeczności.

Słowa kluczowe: gospodarstwo rolne, wielkość ekonomiczna ESU, roczna jednostka pracy AWU, standardowa nadwyżka bezpośrednia SGM, Polska, Unia Europejska

WSTĘP

Przed akcesją w 2004 roku istniały obawy o zdolność konkurowania polskiego rolnictwa z rolnictwem pozostałych krajów UE, głównie z tzw. „piętnastki”. Wynikało to z faktu, że dopiero co wkraczaliśmy w obszar, na którym pozostali od kilkunastu już lat funkcjonowali i zdobywali doświadczenia, posiadali rozbudowane wsparcie instytucjonalne i finansowe, a co za tym idzie możliwość swobodniejszej realizacji celów. Na rolnictwie polskim swe piętno odcisnęły szczególnie lata transformacji ustrojowej. Ograniczone możliwości finansowe i kredytowe, a także rozdrobniona struktura nie sprzyjały podejmowaniu racjonalnych inwestycji w gospodarstwach, co uczyniło je relatywnie

Adres do korespondencji – Corresponding author: Radosław Lewandowski, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Wydział Nauk Ekonomicznych, Katedra Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa, e-mail: lewandowski_@op.pl

mniej efektywnymi. Krokiem ku poprawie konkurencyjności polskich gospodarstw na rynku unijnym jest dobrze ukierunkowana polityka rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.

Celem artykułu jest zaprezentowanie ekonomicznych aspektów zmian w strukturze gospodarstw rolnych Polski na tle sytuacji u największych unijnych producentów rolnych. W artykule wykorzystano publikacje Głównego Urzędu Statystycznego, FADN¹, Eurostat² i Komisji Europejskiej z lat 2002–2007 o ich liczbie, strukturze i wielkości ekonomicznej oraz nakładach i wydajności pracy.

ANALIZA POTENCJAŁU EKONOMICZNEGO GOSPODARSTW

Wieś nierozzerwalnie związana jest z produkcją rolną, jednakże z pośród ogółu gospodarstw domowych na obszarach wiejskich w Polsce tylko około połowa to gospodarstwa związane z rolnictwem [Polska... 2008]. W 2005 roku na 2,73 mln wszystkich gospodarstw rolnych, prowadzących działalność rolniczą było 2,48 mln, o 14% więcej niż trzy lata wcześniej. W pozostałych państwach członkowskich, podobnie jak w 2002 roku, jedynie Rumunia miała więcej takich gospodarstw. W Polsce gospodarstwa większe niż 1 ESU³ stanowiły 44% ogółu podmiotów, podczas gdy średnio w UE 54%, a w poszczególnych badanych krajach ich udział był znacznie wyższy (tabela 1). Pośród gospodarstw powyżej 1 ESU podmioty największe (powyżej 100 ESU) występowały najliczniej między innymi w Danii (22,5%), Wielkiej Brytanii oraz Francji (po 15%) i Niemczech (12%), podczas gdy w kraju zaledwie w 0,4% [Structure... 2004, 2005; Farm... 2006, 2007; Charakterystyka... 2008].

W Polsce pomiędzy rokiem 2003 a 2005 o 25% wzrosła liczba gospodarstw poniżej 1 ESU, przy zaledwie 2,4% wzroście liczby gospodarstw o wielkości powyżej 1 ESU. Mogło to wynikać z dzielenia podmiotów i mniejszego znaczenia produkcji rolnej w uzyskiwanych dochodach. Znaczne zróżnicowanie występowało pod względem struktury obszarowej gospodarstw. Spośród podmiotów o wielkości ekonomicznej przekraczającej 1 ESU zaledwie 5% stanowiły gospodarstwa o powierzchni przekraczającej 30 ha, podczas gdy średnio w UE 16%, a we Francji, W. Brytanii czy Danii po 50% (rysunek 1) [Agricultural... 2007].

W 2007 roku na ogólną liczbę 2,58 mln gospodarstw rolnych było w Polsce 2,39 mln podmiotów prowadzących działalność rolniczą⁴ (z tego 5% działalność rolniczą i inną). Zmniejszenie ich liczby wobec 2005 roku wynikało głównie ze znacznej (o 9,4%)

¹Farm Accountancy Data Network – System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych.

²Biuro Statystyczne Wspólnot Europejskich.

³European Size Unit – wielkość ekonomiczna gospodarstwa. Obok typu rolniczego stanowi podstawę klasyfikacji gospodarstw rolnych różnicując ich wyniki produkcyjne i ekonomiczne. Może być zatem przyjęta jako parametr oceny ich pozycji konkurencyjnej [Marcysiak 2008]. Stanowi sumę standardowych nadwyżek bezpośrednich wszystkich działalności prowadzonych w tym gospodarstwie. Wartość 1 ESU jest ustalana przez Komisję Europejską. Od 1984 roku wynosi 1 200 euro.

⁴Jednakże, działalność rolnicza stanowiła główne źródło, tj. ponad 50% ogółu uzyskiwanego dochodu dla zaledwie ok. 25% z pośród tych gospodarstw. W 2005 roku było to niespełna 27%, a w 2007 roku 28% [Charakterystyka... 2006, 2008]. Pozostałe źródła utrzymania to głównie renty i emerytury.

Tabela 1. Liczba gospodarstw prowadzących działalność rolniczą w wybranych krajach UE, w mln

Table 1. Number of farms providing agriculture activity in chosen EU countries, in mln

Kraj/ /country	2003 *				2005				% zmiana liczby ogółem/change of total 2005/2003
	liczba gospodarstw o wielkości ekonomicznej / number of farms with economic size :								
	< 1 ESU	> 1 ESU	gospod. ogółem/ /farms total	% gospodarstw/ /farms > 1 ESU share	< 1 ESU	> 1 ESU	gospod. ogółem/ /farms total	% gospodarstw/ /farms > 1 ESU share	
EU-27 **	7,05	7,98	15,02	53,1%	6,67	7,82	14,48	54,0%	-3,6%
PL	1,12	1,06	2,17	48,6%	1,39	1,08	2,48	43,7%	14,0%
IT	0,54	1,43	1,96	72,6%	0,35	1,38	1,73	79,9%	-12,0%
ES	0,16	0,98	1,14	85,8%	0,12	0,96	1,08	88,8%	-5,4%
DK	0,00	0,05	0,05	100,0%	0,00	0,05	0,05	99,8%	-0,8%
FR	0,05	0,57	0,61	92,2%	0,04	0,53	0,57	93,0%	-7,6%
DE	0,02	0,39	0,41	94,6%	0,02	0,37	0,39	95,2%	-5,4%
UK	0,10	0,18	0,28	64,8%	0,10	0,18	0,29	63,9%	2,1%

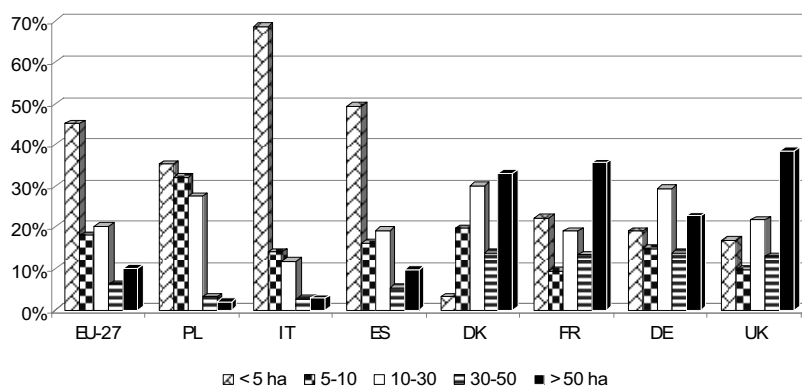
* dla Polski i Rumunii dane za rok 2002 / for Poland and Romania data of 2002 year

** suma z poszczególnych 27 krajów UE / amount of EU 27 countries

legenda: EU-27 – Unia Europejska, PL – Polska, IT – Włochy, ES – Hiszpania, DK – Dania, FR – Francja, DE – Niemcy, UK – W. Brytania / legend: EU-27 – European Union, PL – Poland, IT – Italy, ES – Espania, DK – Denmark, FR – France, DE – Germany, UK – United Kingdom

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Structure... 2004, 2005; Farm... 2006, 2007; Charakterystyka... 2008].

Source: Own elaboration based on [Structure... 2004, 2005; Farm... 2006, 2007; Charakterystyka... 2008].

legenda: jak w tabeli 1. / legend: as in table 1.

Rys. 1. Struktura gospodarstw rolnych o wielkości powyżej 1 ESU w wybranych krajach UE

Fig 1. Farm structure at least 1 ESU within EU chosen countries

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Agricultural... 2007].

Source: Own elaboration based on [Agricultural... 2007].

redukcji liczby podmiotów najmniejszych, bowiem liczba gospodarstw o wielkości ekonomicznej powyżej 1 ESU wzrosła w tym czasie o 4,2% [Farm... 2008]. Gospodarstw rolnych ubyło liczebnie prawdopodobnie ze względu na konieczność sprostania nowym wyzwaniom po 1 maja 2004 roku – rosnącym wymaganiom jakościowym i zwiększonej konkurencji. Odsetek gospodarstw o wielkości do 2 ESU wyniósł 68%⁵. Spośród nich, aż 63% posiadało mniej niż 2 ha użytków rolnych. Warto tutaj zaznaczyć, że w poszczególnych krajach członkowskich w polu obserwacji FADN znajdują się gospodarstwa towarowe, które wytwarzają około 90% wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej w danym regionie lub kraju. W Polsce minimalny próg wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego wynosi 2 ESU⁶, a liczba tych podmiotów kształtuje się na poziomie około 0,75 mln [Wyniki... 2007]. Tymczasem GUS podaje niecałe 1,5 mln (62%) jako gospodarstwa towarowe, tzn. sprzedające więcej niż 50% wartości wytworzonej produkcji rolniczej [Charakterystyka... 2008]. Jednocześnie w latach 2004–2007 złożonych zostało w ARiMR po niespełna 1,5 mln wniosków o płatności bezpośrednie [Sprawozdanie... 2005, 2006, 2007, 2008]. Podmioty o wielkości do 4 ESU stanowiły 80,5%⁷ ogółu gospodarstw, a za gospodarstwo zdolne do konkurowania na rynku, uważa się takie, którego wielkość ekonomiczna przekracza 4 ESU [Farm... 2008, PROW 2007–2013]. Rodzi się więc pytanie, jakie gospodarstwa powinny otrzymywać pomoc w ramach I i II filara oraz czy system wspierania polskich gospodarstw rolnych jest właściwy.

Pomimo iż zaobserwowano wzrost standardowej nadwyżki bezpośredniej (8,67 mln ESU w 2007 roku wobec 8,26 mln ESU w 2005 roku), gospodarstwa rolne w Polsce nadal są znacznie słabsze od podmiotów zarówno średnio w UE, jak i w poszczególnych badanych krajach. W 2007 roku przeciętna wielkość ekonomiczna⁸ wyniosła w kraju 3,6 ESU dla podmiotów ogółem i 7,3 ESU dla podmiotów przekraczających 1 ESU. W poprzednich latach wartości te kształtowały się odpowiednio niżej: 3,5 ESU oraz 6,7 ESU w 2002 roku i 3,3 ESU oraz 7,2 ESU w 2005 roku. Według dostępnych danych, w 2005 roku średnio w UE gospodarstwa rolne były znacznie silniejsze i przyjmowały wielkość analogicznie 10,5 ESU oraz 19,1 ESU. Słabsze ekonomicznie niż w Polsce gospodarstwa były jedynie w Rumunii, Bułgarii, Łotwie i Litwie [Farm... 2006, 2007, 2008; Charakterystyka... 2006, 2008].

Pod względem ponoszonych nakładów pracy AWU⁹ na gospodarstwo Polska plasuje się wśród grupy krajów o średnim wskaźniku, spośród głównych producentów rolnych wyprzedzając jedynie Włochy i Hiszpanię. W roku 2005 w odniesieniu do 2003 nastąpił spadek wielkości AWU w przeliczeniu na gospodarstwo w większości państw członkowskich, ale między innymi poza Włochami i Hiszpanią (tabela 2) [Structure... 2004,

⁵Wobec 69% w 2005 roku i 66% w 2002 roku.

⁶Podobnie jak np. w Grecji, Hiszpanii i wobec 16 ESU w Niemczech czy W. Brytanii.

⁷Wobec 81% w 2005 roku i 79% w 2002 roku.

⁸Iloraz standardowej nadwyżki bezpośredniej SGM i liczby gospodarstw.

⁹Annual Work Unit – w Polsce w latach 2000 i 2005 jako ekwiwalent pełnego etatu przyjęto 1 AWU = 2 120 godzin (265 dni roboczych po 8 godz. dziennie), we Włoszech, W. Brytanii, Danii i Niemczech 1 800 godz., w Hiszpanii 1 824 godz., we Francji zaś zmniejszono odpowiednio z 1 824 do 1 603 godz. Uwzględniono siłę roboczą zarówno rodzinną, jak i najemną, bez tymczasowej najemnej pracy spoza rodziny. Pomimo iż prezentowana przez Komisję Europejską definicja AWU różni się w poszczególnych krajach członkowskich pod względem wymiaru godzin, według obliczeń autorów niniejszego artykułu sprowadzenie jej do wspólnego mianownika nie zmienia w istotny sposób obrazu sytuacji.

Tabela 2. Liczba AWU przypadająca na gospodarstwo prowadzące działalność rolniczą w wybranych krajach UE

Table 2. Number of AWU per farm providing agriculture activity in chosen EU countries

Kraj/ /country	2003 *		2005			zmiana / change 2005 / 2003			
	AWU na gospodarstwo o wielkości ekonomicznej / AWU per farm of economic size :								
	< 1 ESU	> 1 ESU	ogółem/ /total	< 1 ESU	> 1 ESU	ogółem/ /total	< 1 ESU	> 1 ESU	ogółem/ /total
EU-27 **	0,44	1,17	0,83	0,43	1,14	0,81	-7,9%	-4,5%	-5,4%
PL	0,45	1,57	0,99	0,39	1,54	0,89	6,9%	0,6%	2,1%
IT	0,29	0,82	0,67	0,29	0,82	0,71	-34,6%	-3,2%	-6,9%
ES	0,31	0,77	0,70	0,35	0,80	0,75	-14,7%	1,6%	0,6%
DK	0,00	1,20	1,20	0,00	1,17	1,17	0,0%	-3,8%	-3,8%
FR	0,26	1,43	1,34	0,26	1,43	1,35	-16,0%	-6,9%	-7,0%
DE	0,52	1,67	1,61	0,45	1,57	1,52	-26,1%	-10,6%	-10,8%
UK	0,44	1,60	1,19	0,44	1,50	1,11	5,3%	-6,0%	-4,5%

* dla Polski i Rumunii dane za rok 2002 / for Poland and Romania data of 2002 year

** suma z poszczególnych 27 krajów UE / amount of EU 27 countries

legenda: jak w tabeli 1. / legend: as in table 1.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Structure... 2004, 2005; Farm... 2006, 2007; Charakterystyka... 2008].

Source: Own elaboration based on [Structure... 2004, 2005; Farm... 2006, 2007; Charakterystyka... 2008].

2005; Farm... 2006, 2007]. Nakłady pracy w podmiotach rolnych w poszczególnych krajach różnią się znacznie i są wynikiem zarówno odmiennej ich liczebności i struktury, prowadzonego kierunku produkcji, jak i stopnia wyposażenia gospodarstwa w maszyny i urządzenia. Dlatego też w celu określenia faktycznych czynników wpływających na ten stan rzeczy należałoby dokonać szerszej analizy.

Uwzględniając wygenerowaną standardową nadwyżkę bezpośrednią SGM¹⁰ i poniesione nakłady pracy AWU w gospodarstwach Polska, wśród krajów UE, plasuje się na piątym miejscu, przed Bułgarią, Rumunią, Łotwą i Litwą, pozostając daleko w tyle za czołowymi producentami rolnymi (tabela 3). Według danych za 2007 roku wartość ta w Polsce wzrosła do poziomu 0,85 SGM/AWU w przypadku gospodarstw o wielkości poniżej 1 ESU i 4,91 SGM/AWU w przypadku gospodarstw powyżej 1 ESU. Pomimo wzrostu, wskazuje to m.in. na wciąż niską efektywność nakładów pracy w tych podmiotach.

¹⁰Standard Gross Margin – średnia z trzech lat wartość produkcji z określonej działalności rolniczej (roślinnej i zwierzęcej) pomniejszona o średnią wartość kosztów bezpośrednich, poniesionych na jej wytworzenie. Jest ona obliczana z uwzględnieniem przeciętnych dla danego regionu warunków produkcji, a wyrażana w ESU.

Tabela 3. Wydajność pracy w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą w wybranych krajach UE w 2005 roku

Table 3. Work efficiency in farms providing agriculture activity in chosen EU countries, 2005 year

Kraj / country	SGM / AWU w gospodarstwach o wielkości ekonomicznej / in farms of economic size :		
	< 1 ESU	> 1 ESU	ogółem / total
EU-27 *	0,89	16,74	12,90
PL	0,80	4,70	3,74
IT	1,81	19,36	17,91
ES	1,53	26,05	24,77
DK	0,00	62,54	62,54
FR	2,25	37,94	37,45
DE	1,54	33,27	32,82
UK	0,33	38,39	32,98

* suma z poszczególnych 27 krajów UE / amount of EU 27 countries

legenda: jak w tabeli 1. / legend: as in table 1.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Farm... 2006, 2007; Charakterystyka... 2008].

Source: Own elaboration based on [Farm... 2006, 2007; Charakterystyka... 2008].

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Duża liczba słabych ekonomicznie gospodarstw powoduje, że każde z osobna ma mały wpływ na kształtowanie się sytuacji na rynku rolnym. Ich mnogość potęguje negatywne zjawiska związane na przykład z cyklicznością w chowie trzody. Rosnące wymagania jakościowe ograniczają podejmowanie inwestycji przez małe podmioty ze względu na brak środków finansowych lub niską opłacalność przy małej skali produkcji. Gospodarstwa nie są w stanie, lub mają znacznie ograniczone możliwości konkurowania na rynku. Trudniej też jest im nawiązać współpracę z zakładami przetwórczymi.

Przedstawione w artykule dane, z punktu widzenia ekonomiki, wskazują na konieczność realizacji działań, które w istotny sposób przyczynią się do wzrostu efektywności w polskich gospodarstwach rolnych, poprawiając przez to ich konkurencyjność. Przy czym, pod pojęciem tym, rozumie się zdolność przedsiębiorstwa do funkcjonowania w warunkach gospodarki wolnorynkowej. Jest to szczególnie ważne w procesie liberalizacji handlu międzynarodowego i odchodzenia od bezpośredniego wspierania produkcji rolnej. Poprawa efektywności produkcji może się wiązać m.in. z koniecznością zredukowania liczby gospodarstw rolnych, poprawą struktury agrarnej, różnicowaniem działalności, zwiększeniem skali produkcji, ograniczeniem jej kosztów, w tym także z ograniczeniem liczby osób pracujących w gospodarstwie. Stąd też szczególnie istotnym jest stworzenie na obszarach wiejskich alternatywnych miejsc pracy dla osób odchodzących z rolnictwa.

Zasadniczy problem sprowadza się do ujednoczenia definicji w zakresie rolnictwa i obszarów wiejskich zarówno na szczeblu międzynarodowym, jak i krajowym. Ich różnorodność powoduje bowiem znaczne utrudnienia w przeprowadzaniu analiz. Odnosi się to w szczególności do danych o właścicielach gospodarstw, producentach rolnych, uzyskiwanych dochodach, liczby i struktury gospodarstw na wsi. Ujednoczenie poszczególnych pojęć może pozwolić na skuteczniejszą realizację Wspólnej Polityki Rolnej. Ponadto, koniecznym jest wypracowanie wspólnych rozwiązań dotyczących płatności bezpośrednich w poszczególnych krajach członkowskich. Przyczyni się to do ujednoczenia warunków konkurencji pomiędzy gospodarstwami wewnątrz Wspólnoty.

PIŚMIENNICTWO

- Agricultural statistics 1995–2005 [2007], Eurostat Pocketbooks
- Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2005 roku [2006] Główny Urząd Statystyczny
- Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2007 roku [2008] Główny Urząd Statystyczny
- Farm structure in Poland 2007 [2008] Statistics in focus, Agriculture and fisheries, 50/2008, Eurostat, European Commission, European Communities
- Farm structure in... 2005 [2006] Statistics in focus, Agriculture and fisheries, 10/2006, 11/2006, 12/2006, 13/2006, 14/2006, 15/2006, 16/2006, 17/2006, 18/2006, 19/2006, 20/2006, 21/2006, 22/2006, 24/2006, Eurostat, European Commission, European Communities
- Farm structure in... 2005 [2007] Statistics in focus, Agriculture and fisheries, 5/2007, 6/2007, 7/2007, 11/2007, 13/2007, 21/2007, 22/2007, 24/2007, 26/2007, 42/2007, 43/2007, 59/2007, 60/2007, Eurostat, European Commission, European Communities
- Marcysiak A. [2008], Wielkość ekonomiczna gospodarstw jako element oceny ich pozycji konkurencyjnej, W: Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, Tom X, Zeszyt 2, Warszawa – Poznań – Lublin 2008
- Lewandowski R., 2007: Tendencje zmian na rynku wołowiny i cielęciny w Polsce w latach 1990–2006. Acta Sci. Pol. Oeconomia 6 (2) 2007, s. 71–80
- Polska wieś 2008. Raport o stanie wsi [2008], Wilkin J., Nurzyńska I., Fundacja na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa, FDPA
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Sprawozdanie z działalności Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2004, 2005, 2006, 2007 roku [2005, 2006, 2007, 2008], Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
- Structure of agricultural holdings... 2002 [2005], Statistics in focus, Agriculture and fisheries, 35/2005, 41/2005, Eurostat, European Commission, European Communities
- Structure of agricultural holdings... 2003 [2004], Statistics in focus, Agriculture and fisheries, 26/2004, 27/2004, 31/2004, 33/2004, 34/2004, 35/2004, 36/2004, 37/2004, 39/2004, 40/2004, Eurostat, European Commission, European Communities
- Structure of agricultural holdings... 2003 [2005], Statistics in focus, Agriculture and fisheries, 4/2005, 7/2005, 8/2005, 12/2005, 13/2005, 14/2005, 15/2005, 16/2005, 18/2005, 22/2005, 34/2005, 36/2005, 37/2005, 38/2005, 48/2005, Eurostat, European Commission, European Communities
- Wyniki standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2006 roku [2007], FADN

FARMS COMPETITIVENESS IN POLAND ON THE EUROPEAN UNION'S COMPETITION BACKGROUND IN YEARS 2002–2007

Abstract. Farms number, size and structure differs in Poland vary in accordance with farms situation in European Union. Available data indicate, that their economical status after 2004 has not been improved importantly. Agricultural activity accounts main revenue source for merely 25% of them. Polish farms characterize relatively low efficiency of labour expenditure. Number and weak farms have limited potential to compete on market. So it is necessary to direct agricultural policy in Poland to increase efficiency production. At the same time should be ensured getting job away of agriculture. Otherwise farms will be said dependend on expensive social assistance, which will solidify anticipative posture among community.

Key words: farm, European Size Unit, Annual Work Unit, standard gross margin, Common Agricultural Policy

Zaakceptowano do druku – Accepted for print: 31.10.2008